

O 12 měsíčkách

aneb pozor na podvody

Tento příběh je součástí knihy Kyberpohádky 3

Autoři: Jan Krejčí a Gabriela Dědková (Univerzita J.E. Purkyně)

Editoři: Šárka Plzáková, Petr Jirásek

Grafika: David Vlček s využitím nástrojů AI

Vydal: Centrum kybernetické bezpečnosti, z.ú.

Copyright © 2025

O 12 MĚSÍČKÁCH

aneb pozor na podvody

Centrum
Kybernetické
Bezpečnosti

0 12 měsíčkách

aneb pozor na podvody

Bylo nebylo, žila jednou dívka jménem Maruška. Maruška byla bystrá a zvědavá, ale její život nebyl jednoduchý. Její nevlastní matka ji neměla ráda a neustále ji posílala plnit náročné úkoly, aby jí zkomplikovala život. A ty úkoly byly pořád těžší a těžší. Jednoho dne jí macecha přikázala: „Maruško, chci lístky na koncert! A musíš je obstarat přes internet. Pokud to nesplníš, potrestám tě!“

Maruška seděla u počítače a otevřela internetový prohlížeč, ale nevěděla, jak začít. Koncerty, lístky, kapely – to bylo všechno nové. Najednou se v její e-mailové schránce objevila zpráva s předmětem: Stále hledáš lístky na koncert? V e-mailu stálo: Ahoj Maruško, pokud stále hledáš lístky na koncert, tak tady jsou. Stačí kliknout na tento odkaz.

Maruška už chtěla kliknout, ale něco ji zarazilo. Raději o tom e-mailu napsala svému strýčkovi. Za chvíli jí od něj přišla odpověď. „Pozor, Maruško,“ napsal jí přísně, „ten e-mail vypadá podezřele. Může to být od někoho, kdo se tě snaží oklamat. Mohl by ti ukrást data nebo poškodit počítač.“ Maruška se zarazila a uvědomila si, že strýček má pravdu. Rozhodla se e-mail smazat a pokračovat dál v hledání lístků na koncert.

Jenže uběhlo jen pár minut a na obrazovce se objevil další e-mail, tentokrát od někoho, kdo tvrdil, že je její kamarádka Lenka: „Ahoj Maruško, zapoměla jsem své heslo. Pošli mi prosím to tvoje.“ Maruška už skoro psala odpověď, ale nakonec si uvědomila, že to není nejlepší nápad. Rozhodla se napsat svému staršímu bratranci a zeptat se na jeho názor. Brzy jí odpověděl: „Nikdy nikomu neposílej svoje heslo, Maruško! Kamarádi by tě o to nikdy nežádali. Je to trik!“ Maruška se zamyslela: „Ano, Lenka by opravdu nikdy nechtěla moje heslo.“ Rozhodla se e-mail smazat a svá hesla nechala v bezpečí správce hesel.

Netrvalo dlouho a přišel jiný e-mail, byl mnohem naléhavější: Váš účet v bance je zablokovaný! Klikněte na odkaz, abyste problém se zablokovaným účtem opravili.

Maruška pocítila strach. Co když opravdu přišla o přístup k účtu? Rozhodla se o radu napsat svému dědečkovi, který ji vždy dokázal uklidnit. „Banka ti nikdy nepošle e-mail s odkazem na opravu účtu,“ napsal, „pokud máš pochybnosti, zavolej přímo do banky.“ Maruška zavolala do banky a zjistila, že její účet je v pořádku. Ulevilo se jí, že e-mail byl podvodný, a okamžitě ho smazala.

Po nějaké době prohledávání internetu se objevil další e-mail, tentokrát ještě nebezpečnější. Obsahoval přílohu a sliboval, že pokud ji otevřete, dostanete své lístky na koncert. Maruška se zarazila. Byla příliš unavená z těch všech podvodných zpráv, ale tento e-mail vypadal velmi věrohodně.

Naštěstí Maruška napsala svému učiteli informatiky, který byl vždy velmi obezřetný, když se jednalo o bezpečnost na internetu. Poprosila ho o radu a on jí brzy odpověděl. „Nikdy neotvírejte přílohy od neznámých lidí,“ varoval ji, „mohou obsahovat viry nebo nebezpečný software, který by mohl poškodit tvůj počítač.“ Maruška se zamyslela. Všechny ty rady, které kdy dostala od pana učitele, ji naučily být mnohem opatrnější. Neotevřela přílohu a e-mail smazala.

Po dlouhém hledání a díky radám, které dostala, Maruška nakonec našla oficiální web koncertu. Vybrala si správné lístky, zaplatila přes bezpečný platební portál dočasnou platební kartou a do pár minut jí přišel potvrzovací e-mail a v něm platné lístky. Tentokrát si byla jistá, že je všechno v pořádku. Maruška se usmála, protože díky své opatrnosti a znalostem dokázala splnit úkol, který jí macecha uložila.

Když se macecha vrátila domů a ptala se po lístcích, Maruška jí je předala a vysvětlila, co se stalo: „Přišlo mi mnoho podvodných e-mailů, ale já jsem se nenechala hackery oklamat.“ Macecha se rozzlobila, protože doufala, že Maruška naletí, ale ta dokázala odolat falešným e-mailovým zprávám a zároveň získat lístky. Byla za to na sebe velmi hrdá.

Všichni, kteří jí s úkolem pomáhali, byli na Marušku pyšní, protože poslechla jejich rady a nepřišla o svá data. Maruška díky nim věděla, že v digitálním světě musí být opatrná a nesmí věřit všemu, co tam najde, a že je důležité dávat pozor na podvody. Od té doby se Maruška vždy pečlivě a s rozvahou starala o svou bezpečnost na internetu a kdykoliv si nevěděla rady nebo si nebyla jistá, obrátila se s důvěrou na své známé a ti jí rádi poradili.

Vysvětlivky

Milí čtenáři Kyberpohádek,

ptají se Vás děti na počítačové termíny v Kyberpohádkách? V této kapitole „první pomoci“ jsme pro Vás připravili velice stručné a základní vysvětlení odbornějších pojmů.

Data. Informace uložené v počítači, jako jsou obrázky, texty nebo soubory. Je to všechno, co v počítači ukládáš nebo co můžeš poslat ostatním – třeba fotky nebo hry.

E-mailová schránka. Místo, kam přicházejí elektronické dopisy (e-maily), které nám někdo poslal. Je to jako poštovní schránka, ale místo papírových dopisů tam dostáváš zprávy přes internet.

Internetový prohlížeč. Program, který používáme k prohlížení webových stránek, například Google Chrome, Safari nebo Firefox. Je to jako okno do světa internetu, přes které můžeš hledat věci, číst články nebo sledovat videa.

Nebezpečný software (virus). Program, který může poškodit tvůj počítač nebo ukrást tvoje informace. Je to jako zlobivý skřítek, který se snaží rozbít tvůj počítač.

Odkaz. Klikací text nebo obrázek, který nás přenese na jinou stránku na internetu. Ne každý odkaz je bezpečný. Je to jako kouzelné tlačítko, které tě přenese na jinou stránku, když na něj klikneš.

Platební portál. Bezpečná internetová stránka, kde můžeš zaplatit za něco, co si koupíš online. Je to jako pokladna v obchodě, ale funguje přes internet.

Správce hesel. Program, který ti pomáhá bezpečně ukládat a pamatovat si různá hesla. Je to jako kouzelný zápisník, kam si uložíš všechna hesla, abys je nezapomněl/a.

Dočasná platební karta. Speciální karta, kterou použiješ jen jednou, aby tvoje hlavní karta zůstala v bezpečí. Je to jako kouzelná platební karta, kterou použiješ a pak zmizí, aby nikdo nemohl ukrást peníze.

Zákaznická linka. Telefonní číslo, na které můžeš zavolat, když potřebuješ pomoc, třeba od banky. Je to jako telefonní kamarád, kterému můžeš zavolat, když si nevíš rady.

Poděkování

Kniha Kyberpohádek 3 navazuje na první knihu Kyberpohádek vydanou v roce 2022 (ISBN 978-80-908388-3-3) a elektronickou knihu Kyberpohádek II (ISBN 978-80-908388-7-1), která byla podpořena v rámci projektu „National Coordination Centre in the Czech Republic“, project number: 101127941.

Rádi bychom vyjádřili upřímné poděkování zejména tvůrčímu týmu Centra kybernetické bezpečnosti, z.ú., jehož členové se podíleli na tvorbě textů, korekturách, grafickém zpracování a dalších nezbytných činnostech.

Děkujeme rovněž Ministerstvu, školství, mládeže a tělovýchovy ČR, které udělilo projektu KYBERPOHÁDKY 3 záštitu a Národnímu úřadu pro kybernetickou a informační bezpečnost, který projekt KYBERPOHÁDKY podpořil.

Dále bychom chtěli poděkovat organizacím, které nás podpořily a umožnily vznik tištěného vydání knihy Kyberpohádky 3. Poděkování bezpochyby patří i všem čtenářům a těm, kteří nás podporovali a povzbuzovali při vydání předchozích verzí knihy Kyberpohádek. Vaše ohlasy a podpora pro nás znamenají velkou motivaci.

Děkujeme za Vaši přízeň a přejeme Vám mnoho příjemných chvil při čtení tohoto díla.

V Praze dne 31. 8. 2025

Petr Jirásek

Centrum kybernetické bezpečnosti, z.ú.

Spolufinancováno
Evropskou unií

NCC-CZ
CZECHIA CYBERSECURITY
COORDINATION CENTRE

Kniha Kyberpohádky 3 navazuje, rozšiřuje a upravuje elektronickou knihu Kyberpohádky II, jejíž vydání bylo podpořeno v rámci realizace projektu „National Coordination Centre in the Czech Republic“, project number: 101127941

SYNERIQ

GORDIC

deepview

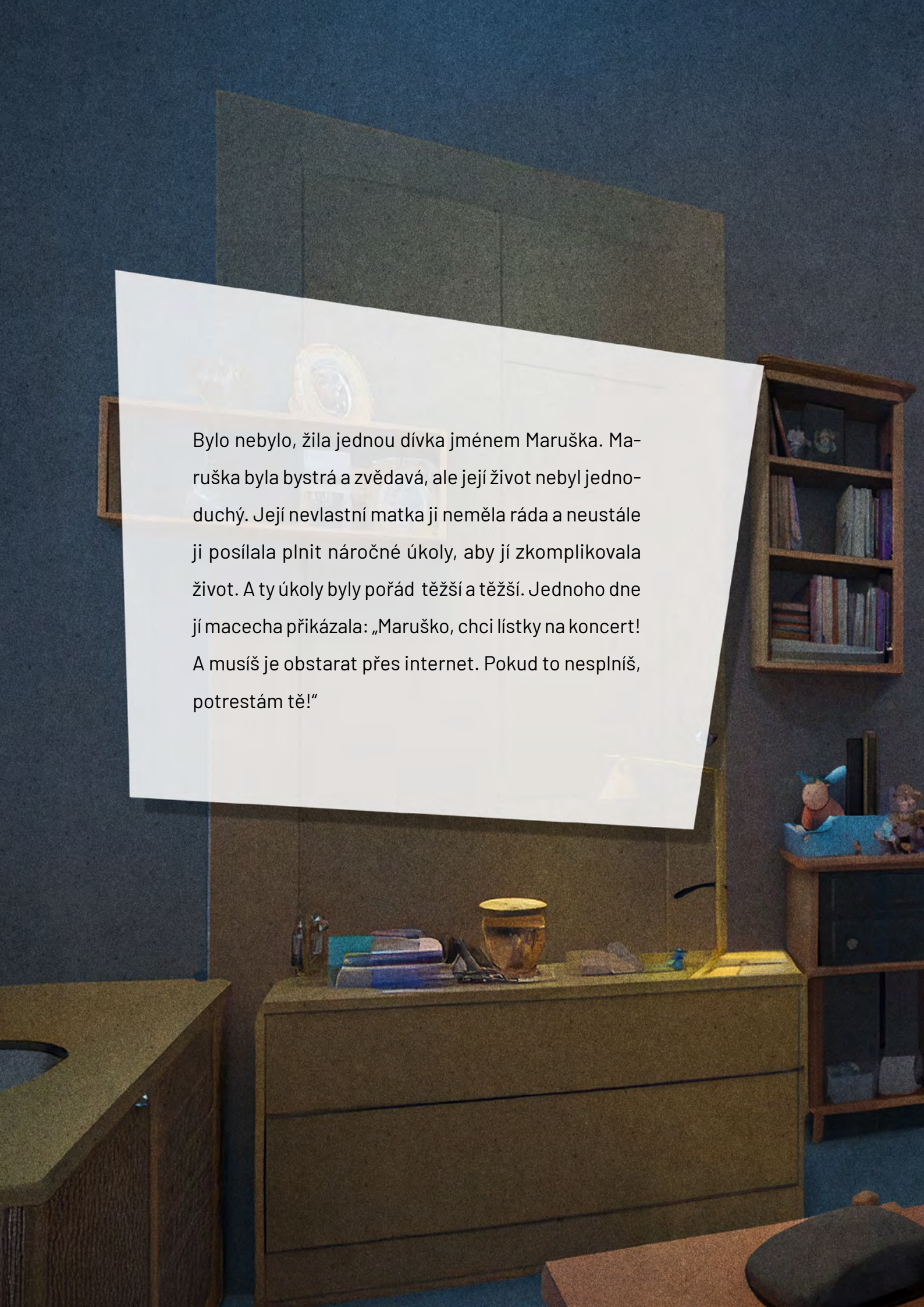

ROHDE & SCHWARZ
Make ideas real

**FUTURE
FORCES
FORUM**

Mezinárodní platforma
pro trendy a technologie
v obraně a bezpečnosti

The background is a stage set for a room. On the left is a wooden desk with a glass and some papers. On the right is a wooden bookshelf with books and a small blue box containing a doll. A large white rectangular overlay is positioned in the center, containing text.

Bylo nebylo, žila jednou dívka jménem Maruška. Maruška byla bystrá a zvědavá, ale její život nebyl jednoduchý. Její nevlastní matka ji neměla ráda a neustále ji posílala plnit náročné úkoly, aby jí zkomplikovala život. A ty úkoly byly pořád těžší a těžší. Jednoho dne jí macecha přikázala: „Maruško, chci lístky na koncert! A musíš je obstarat přes internet. Pokud to nesplníš, potrestám tě!“